

Anii vacilor slabe – Emil Hurezeanu

Aparut in editia din 6 Martie 2008

Zilele trecute, reprezentantul in Romania al unui mare investitor german imi spunea ca ceea ce au auzit in copilărie, sub forma de intelegere populara in legatura cu Valahia - locul in care dracul si-ar fi intarcat copiii -, este adevarat.

Urma exemplul. In Germania, intreruperea, dintr-un motiv sau altul, a electricitatii, pe cap de locuitor, este de 20 de minute pe an. In Ungaria, de 150 de minute. In Romania, de 1.000 de minute. Fiecarui roman i se pune asadar pata neagra de zeci de ori mai mult decit nemtilor si unguilor, in timp ce pretul platit pe kilowatt de noi este cel mai mare din Europa, in comparatie cu veniturile. I-am dat si eu neamtului o veste. In „Istoria Europei“, Norman Davis alcatuieste un catalog de 300 de cuvinte, substantive comune si nume proprii, luate din limbile si culturile tuturor tarilor continentului. Puse laolalta, ele sugereaza oarecum Europa. In aceasta lista exista si citeva cuvinte romanesti, in original: moarte, Vlad, Cernauti.

Un raport neobisnuit a fost lansat recent de Institutul de Proiecte pentru Inovatie si Dezvoltare, intitulat „Reprofesionalizarea Romaniei“ (Autori: Mircea Malita si Calin Georgescu). Din nici macar 100 de pagini, mai aflam o data cit de rau stam. Dupa mai multe valori de modernizare, de la Cuza Voda incoace, trecind inclusiv prin industrializarea fortata a lui Ceausescu, am ramas o societate predominant rurala, cu mentalitati feudale (inclusiv in politica, unde functioneaza perfect cuplul suzeran-vasal), dar - culmea! - si cu o agricultura neperformanta. Una dintre cauzele principale ale inapoiarii este subfinantarea cronica a sistemului de educatie sau distrugerea lui prin control ideologic. Asa se ajunge la subprofesionalizare si apoi la subdezvoltare. Nu mai sint nici fizicieni, chimisti sau umanisti, nici instalatori, zidari sau crescatori de vite care-si ispravesc cu bine si la timp treaba. Nici arte, nici meserii. UE si NATO nu ne vor putea ajuta prea mult in aceasta situatie, chiar daca ar dori.

Se pare ca presedintele si clasa politica au realizat dezastrul, cazind de acord asupra celor 6% din buget, alocate anual invatamintului. Marea Britanie, cu cele mai vechi si bune scoli din lume, de sute de ani, aloca si azi 8% pentru educatie, dintr-un buget de zeci de ori mai mare decit al Romaniei. A fost si la noi altfel, altadata. Au existat perioade de raspundere pentru viitorul natiunii, cu investitii in educatie si cu rezultate in progres. Autorii raportului le numesc: 1860-1916, 1920-1940, 1965-1980. Spiru Haret a emis in 1910 teza potrivit careia modernizarea educatiei isi arata roadele de-abia dupa 25-30 de ani, intr-un moment de inflorire a tarii. In 1864, Cuza reforma sistemul scolar. Zece ani mai tirziu, o delegatie japoneza, lucrind pentru proiectul de modernizare a perioadei Meiji, vine in Romania sa se inspire din organizarea scolii elementare. In 1880, momentul Carol culege deja roadele momentului Cuza, dar are grija sa planteze seminte noi, prin investitii in liceele de tip clasic.

In 1910 urmeaza momentul Haret, cu cea mai profunda reforma a sistemului de educatie, atunci cind leul avea acoperire integrala in aur. 1935 este apogeul reformelor. Ocuparea unei catedre de liceu, in provincie, de doctori cu studii in Germania sau Franta este un moment public de rezonanta. Urmeaza degringolada o data cu prea multa politica, ideologie si control. La inceputul anilor '60, in mod limitat si ultrasupravegheat, sistemul Haret este oarecum repus in drepturi. Dar in 1971 incepe declinul ireversibil, prin decizia altoirii marxism-leninismului specific cu butasiile ideilor ciuce din Coreea de Nord. Prabusirea n-a fost oprita pina azi, cind Romania nu figureaza in nici unul din clasamentele de performante (in afara coruptiei sau a bolilor cardiovasculare) ale lumii euroatlantice. Cu o generatie tinara sceptica sau dornica de emigrare, cu prea multi politicieni guralivi ineficienti si prea putini profesioniști ascultati, tocmai punem bazele unui nou deceniu al subdezvoltarii.

click! Cotidianul